

Kültür ve İletişim

culture&communication

Yıl: 28 Sayı: 56 (Year: 28 Issue: 56)

Eylül 2025 - Mart 2026 (September 2025 - March 2026)

E-ISSN: 2149-9098

2025, 28(2): 331-355

DOI: 10.18691/kulturveiletisim.1719901

****Araştırma Makalesi****

Simetrik Söylem, Karşıt Gerçeklikler: Kutuplaşmış Medya Ortamında Anlamın İnşası *

Özge ERCEBE **

Öz

Bu makale, Türkiye'deki medya kutuplaşmasının söylemsel yeniden üretim mekanizmalarını incelemektedir. Gezi Davası kararının medya yansımalarını vaka analizi olarak ele alan çalışma, rekabetçi otoriter bir siyasi bağlamda, karşıt medya kutuplarını karşılaştırmalı eleştirel söylem analiziyle incelemiştir. Analiz, Entman'ın çerçeveleme kuramı ve Papacharissi'nin duygusal kamusal alanlar kavramsallaştırmasıyla yönlendirilmiştir. Bulgular, yapısal güç asimetrisine rağmen, kutuplaşmanın her iki tarafça da benzer söylemsel stratejilerle ve "simetrik" bir mantıkla yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır. Her iki kutup da karşıt temsiller inşa ederken (hainler vs. masumlar), ortak bir söylemsel cephanelikten (şeytanlaştırma, komplo teorileri) beslenmekte ve özellikle YouTube gibi dijital platformların algoritmik mantığı ve etkileşim metrikleriyle derinleşen bir "duygusal kutuplaşma" yaratmaktadır. Çalışmanın temel teorik katkısı, kutuplaşmanın direncini ve döngüsel doğasını açıklamak üzere "simetrik söylem stratejileri" kavramını önermesidir. Sonuç olarak, bu simetrik söylem döngüsünün, ortak bir kamusal alanı ve asgari bir gerçeklik algısını aşındırarak, birbiriyle konuşmayan iki paralel toplumun veya "parçalanmış gerçekliğin" inşasına zemin hazırladığı iddia edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya kutuplaşması, simetrik söylem, çerçeveleme, duygusal kamusal alanlar, eleştirel söylem analizi

* Geliş tarihi: 14.06.2025. Kabul tarihi: 29.09.2025

** Trakya Üniversitesi, Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu

Orcid no: 0000-0002-9036-9404, ozgeercebe@trakya.edu.tr

****Research Article****

Symmetric Discourse, Opposing Realities: The Struggle For Meaning In A Polarized Media Environment*

Özge ERCEBE **

Abstract

The 1960s represent a period in advertising known as the “creative revolution,” characterized by a transition from lengthy written texts to a balanced use of concise copy and visuals. This study critically examines this transformation through the television series *Mad Men* and analyzes the interplay among communication, culture, and consumer behavior.

Drawing on case study and content analysis methods, the research demonstrates that advertising in the 1960s was largely built upon intuition, creativity, and the establishment of emotional connections with consumers. The absence of advanced data and technological tools directed advertisers toward reliance on intuitive and creative strategies.

The findings reveal a shift from product-oriented marketing to a strategic structure addressing consumers’ identity, status, and value pursuits. This transformation developed in parallel with social and cultural change, fostering brand loyalty and turning products into symbols of social identity.

In conclusion, the study highlights how pre-digital strategies laid the groundwork for contemporary advertising and emphasizes that advertising functions not only as an economic activity but also as a practice shaping social values.

Keywords: Advertising, advertising history, *Mad Men* TV series, creative evolution

* Received: 14.06.2025. Accepted: 29.09.2025

** Trakya University, Keşan Yusuf Çapraz School of Applied Sciences

Orcid no: 0000-0002-9036-9404, ozgeercebe@trakya.edu.tr

Simetrik Söylem, Karşıt Gerçeklikler: Kutuplaşmış Medya Ortamında Anlamanın İnşası

Giriş

Son yıllarda Türkiye’de siyasal kutuplaşma, yalnızca ideolojik kamplaşmalar ve seçim süreçleriyle sınırlı kalmayarak, medya aracılığıyla sürekli biçimde yeniden inşa edilen bir toplumsal form halini almıştır. Haber içerikleri, yalnızca bilgi aktarımı işleviyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda kolektif kimliklerin üretimi, duygusal yönlendirme ve siyasal mobilizasyona hizmet etmektedir. Özellikle yargı kararları gibi siyasal etkisi yüksek olayların medyada nasıl temsil edildiği, kutuplaşmanın söylemsel boyutlarını analiz etmek açısından kritik önemdedir. 25 Nisan 2022 tarihinde açıklanan Gezi Davası kararı, bu yönüyle medyada oluşan karşıt temsillerin ve siyasal anlatıların yoğunlaştığı bir eşik momenti olarak değerlendirilmektedir.

Gezi Parkı eylemleri, akademik literatürde sıklıkla yeni toplumsal hareketler, kent hakkı talepleri ve gençlik siyaseti çerçevesinde ele alınmıştır (Özkırmı ve Yabancı, 2015). Ancak, medyada temsili ve söylemsel inşası üzerine yapılan çalışmalar görece sınırlı olmakla birlikte giderek artan bir ilgiye konu olmaktadır. Yazılı basının Gezi Parkı olaylarını nasıl çerçevelediğini inceleyen yüksek lisans ve doktora çalışmaları, medya organlarının siyasal pozisyonlarına göre protestoları kriminalize eden, meşrulaştıran ya da marjinalleştiren söylemler geliştirdiğini ortaya koymuştur (Altınöz, 2014; Vona Kurt, 2015). Bu söylemsel çerçeveler, yalnızca aktör temsillerinde değil; aynı zamanda duygusal tonlamalarda ve haber dilinde de belirgin kutuplaşma çizgileri üretmiştir.

Uluslararası literatürde ise Gezi Parkı eylemleri hem bir kamusal mekân mücadelesi hem de dijital direnişin sembolik biçimleri açısından değerlendirilmiştir. Jenzen ve arkadaşları (2020), Twitter’ın bu protestolarda hem bir örgütlenme aracı hem de simgesel bir direniş platformu olarak işlev gördüğünü vurgulamış; sosyal medya ortamlarının kutuplaşmış anlatıların yayılmasında nasıl etkili olduğunu göstermiştir. Emre, Çoban ve Şener (2014), mizahın bir direniş stratejisi olarak nasıl dönüştürücü bir güç taşıdığını ve medya temsillerinde zekânın “orantısız kullanımı” söyleminin ne tür karşı-hegemonik anlamlar ürettiğini analiz etmiştir. Gül, Dee ve Cünük (2014) ise Gezi Parkı’nı fiziksel bir mekânın ötesinde, ideolojik bir temsil alanı olarak konumlandırmış; protestoların kent estetiği, mekânsal iktidar ve simgesel sahiplik çerçevesinde nasıl anlamlandırıldığını tartışmıştır. Bu literatürün yanı sıra, Gezi sürecinde alternatif medya pratiklerinin de özellikle video aktivizmi aracılığıyla devlet şiddetinin belgelenmesi, kolektif hafızanın oluşturulması ve karşı-

hegemonik anlatıların üretilmesinde kritik rol oynadığı gösterilmiştir (Doğanay ve Kara, 2025). Bu bulgular, Gezi'nin yalnızca ana akım medya söylemleriyle değil, aynı zamanda tabandan yükselen alternatif görsel pratiklerle de temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bu makale, kapsamını alternatif medya üretimlerinin ötesine taşımayıp, iktidar ve muhalefet medyası arasındaki simetrik söylem stratejilerini incelemeye odaklanmaktadır. Gezi Parkı eylemleri süreciyle ilgili çok sayıda çalışma yapılmış olmakla birlikte, eylemler sonrasındaki döneme odaklanan araştırmalar oldukça sınırlıdır. Her ne kadar Gezi olaylarına dair hukuki ve siyasal gelişmeler –özellikle Osman Kavala'nın tutukluluğu ve Can Atalay'ın milletvekilliğinin düşürülmesi gibi olaylar– kamuoyunda zaman zaman gündeme gelmiş olsa da 25 Nisan 2022 tarihinde açıklanan Gezi Davası kararı, kararın açıklandığı hafta kamuoyunun en önemli gündem maddelerinden biri hâline gelmiştir.

Türkiye'de medya sistemi, sahiplik yapısı ve siyasal baskı mekanizmaları bakımından iktidar lehine şekillenmiş bir asimetri sergilemektedir. Ancak bu yapısal farklılık, medyada görülen söylem benzerliklerini açıklamakta yetersiz kalmaktadır. İktidar ve muhalefet medyasının, farklı politik pozisyonlarına rağmen benzer söylemsel ve duygusal stratejilere başvurduğu gözlemlenmektedir. Bu çalışma, bu durumu “simetrik söylem stratejileri” olarak adlandırarak, söz konusu söylemsel benzerliklerin Gezi Davası kararına ilişkin medya temsillerinde nasıl biçimlendiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda çalışmada şu araştırma sorularına yanıt aranmıştır: Gezi Davası kararına ilişkin medya temsilleri hangi söylem stratejileri aracılığıyla inşa edilmekte ve meşrulaştırılmaktadır? İktidar ve muhalefet medyası, kendi kamularını seferber etmek amacıyla hangi ortak söylemsel ve van Dijck ve Poell'in (2013) adlandırmasıyla hangi duygusal teknikleri kullanmaktadır? Söz konusu söylem stratejileri, toplumsal kutuplaşmayı hangi ideolojik, temsili ve duygusal yollarla pekiştirmektedir?

Araştırma, Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemiyle yürütülmüş; Gezi Davası kararının açıklandığı haftaya (25 Nisan - 1 Mayıs 2022) ait Türkiye'de iktidar ve muhalefet bloklarının en belirgin yayın organları olan A Haber/Sabah - Halk TV/ Sözcü medya organlarının sosyal medya paylaşımları, haber başlıkları, görselleri ve haber söylemleri incelenmiştir. Analiz sürecinde söylemsel stratejiler (aktör tanımlama, meşrulaştırma, seçici vurgu), çerçeveleme biçimleri (güvenlik, direniş, mağduriyet) ve duygusal yönlendirme araçları (öfke, korku, umut, tehdit) kodlanarak karşılaştırmalı bir söylem analizi gerçekleştirilmiştir.

Kuramsal olarak, Levitsky ve Wayin Melez Rejim Kuramı, van Dijk'ın Eleştirel Söylem Çözümlemesi yaklaşımı, Entman'ın çerçeveleme kuramı ve Papacharissi'nin Duygusal Kamusal Alan kavramsallaştırması birlikte kullanılmıştır. Bu bütüncül yaklaşım, Melez Rejim

Kuramı ile kutuplaşmanın yapısal zeminini, Eleştirel Söylem Analizi ve Çerçeveleme Kuramı ile bu zeminde işleyen söylemsel mekanizmaları ve Duygusal Kamusal Alan kavramsallaştırması ile de bu söylemlerin yarattığı duygusal rezonansı analiz etmeye olanak tanımaktadır. Çalışmanın özgün yönü, kutuplaşmanın iki taraflı bir söylemsel üretim olarak incelenmesi ve “simetrik söylem stratejileri” kavramsallaştırmasının bu süreci analiz etmek için kavramsal bir araç olarak önerilmesidir.

Karşıt Kutuplar, Ortak Cephanelik: Medya Kutuplaşmasının Söylemsel Mantiği

Siyasal kutuplaşma, yalnızca ideolojik farklılıkların ya da partiler arası görüş ayrılıklarının keskinleşmesiyle sınırlı olmayan, çok boyutlu bir toplumsal ayrışma biçimidir. McCoy ve Somer (2018), kutuplaşmayı bireylerin ve grupların siyasi, kültürel ve toplumsal kimlikler üzerinden karşıt kamplara bölünmesi süreci olarak tanımlamakta; bu sürecin giderek karşılıklı nefret, dışlama ve meşruiyet krizine dönüştüğü durumları ise “zararlı kutuplaşma” (pernicious polarization) olarak kavramsallaştırmaktadır. Zararlı kutuplaşma, demokratik kurumların işleyişini sekteye uğratan, ortak kamusal zemini aşındıran ve siyasi rakiplerin düşmanlaştırıldığı bir dinamik üretmektedir.

Bu süreç yarattığı ideolojik ayrışmalar kadar ahlaki, duygusal ve kimlik temelli bir yapı kazanmakta ve toplumsal dokuyu derinden etkilemektedir. McCoy, Rahman ve Somer (2018) bu durumu, “kabileci” (tribal) bir aidiyet yapısına benzeterek açıklamaktadır. Buna göre, bireyler kendi siyasi “takımlarına” fanatik biçimde bağlanmakta, bu takımın her koşulda kazanmasını istemekte ve karşıt grubu tehdit olarak algılamaktadır. Bu noktada insandışılaştırma (dehumanization), kişiliksizleştirme (depersonalization) ve kalıpyargılar (stereotyping) gibi devreye giren psikolojik mekanizmalarla duygusal nefret, korku ve güvensizlik gibi duygular yoğunlaştırılmakta; böylece siyasi rekabet, toplumsal kutuplaşmayı derinleştiren bir kimlik çatışmasına dönüşmektedir. Ancak bu mekanizmalar yalnızca bireysel algılarla sınırlı değildir; aynı zamanda eski ve yeni ırkçılık biçimlerini, etnik ötekileştirmeyi ve ulusal kimlik üzerinden dışlamayı yeniden üreten yapısal bir işleyişe sahiptir (Balibar, 1991; Taguieff, 2001). Bu nedenle kutuplaşma hem psikolojik hem de toplumsal/kurumsal düzeylerde işleyen çok katmanlı bir dışlama mantığı olarak değerlendirilmelidir.

Bu dönüşümde siyasi aktörlerin dilsel tercihlerinin oynadığı rol kritik önemdedir. Liderlerin ve medya aktörlerinin kullandığı simgesel dil ile ‘biz/onlar’ ayrımı yaratan söylemler, farkı tanımlamanın ötesine geçerek karşı tarafı ahlaki ve siyasi açıdan gayrimeşru kılmakta, topluluklar arası yabancılaşmayı pekiştirmektedir. Somer’in (2018) Türkiye örneğinde vurguladığı gibi, başlangıçta demokratikleşme vaatleriyle başlayan siyasi

süreçler dahi, zamanla bu tür kutuplaştırıcı söylemler aracılığıyla otoriterleşmeye zemin hazırlayabilmektedir. Bu 'kaygan zemin' (slippery slope), kutuplaşmanın siyasi rekabeti aşarak demokratik rejimin bütünlüğünü tehdit eden bir yapı kazanmasına yol açmaktadır.

Medya ise bu sürecin en etkin taşıyıcılarından biridir. Medya içerikleri, bilgi iletimi sağlayan araçlar olmaktan çıkıp, siyasal kimliklerin pekiştirildiği, karşıt pozisyonların dışlandığı ve kamusal alanın bölündüğü birer söylemsel platforma dönüşmektedir. Dolayısıyla kutuplaşma hem psikolojik hem de ideolojik düzeyde işleyen, çok katmanlı bir toplumsal yapı olarak değerlendirilmelidir.

Medya aracılığıyla inşa edilen siyasal kutuplaşma, yalnızca içerik düzeyinde değil, aynı zamanda bu içeriklerin sunum biçimleri, çerçevelenme yolları ve taşıdığı duygusal yükler üzerinden de yeniden üretilmektedir (Entman, 1993; Papacharissi, 2015). Nitekim Gezi sürecinde alternatif medya üretimleri üzerine yapılan araştırmalar, özellikle video aktivizmi aracılığıyla, protesto hafızasının inşasında ve dayanışma duygusunun pekiştirilmesinde görsel anlatıların kritik rol oynadığını ortaya koymuştur (Doğanay ve Kara, 2025). Bu bulgular, duygusal kamusal alanların yalnızca ana akım medya söylemleriyle değil, tabandan gelişen görsel pratiklerle de üretilebildiğini göstermektedir. Bu çalışma, bu çerçeveyi, iktidar ve muhalefet medyasının simetrik söylem stratejilerinin toplumsal kutuplaşmayı duygusal düzeyde nasıl yeniden ürettiğini anlamak için kullanmaktadır. Medya, tarafların mesajlarını aktarmanın ötesinde bu mesajların nasıl hissettirilmesi gerektiğini de şekillendiren bir söylemsel alan hâline gelmektedir. Bu çerçevede kutuplaşma, tek yönlü bir hegemonik baskı ilişkisinden ziyade, karşıt medya kutuplarının biçimsel düzeyde benzeşen söylem stratejileri aracılığıyla sürdürülen bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu benzerlikler, Papacharissi'nin (2015) tanımladığı biçimiyle "duygusal kamuların" üretimiyle de ilişkilidir; nitekim farklı kamplar, benzer duygusal tonlar aracılığıyla kendi izleyici topluluklarını seferber edebilmektedir.

Türkiye'nin medya sistemi, sahiplik yapısı ve siyasal baskı mekanizmaları bakımından büyük ölçüde iktidar lehine yoğunlaşmış son derece asimetric bir alandır. Ulusal ölçekte yayın yapan kanalların ve gazetelerin çok büyük çoğunluğu iktidar yanlısı sermaye gruplarının elinde toplanmış, muhalefet medyası ise yalnızca birkaç televizyon kanalı ve gazete üzerinden görünürlük sağlayabilmektedir (Yeşil, 2018). Bu dengesizliğe rağmen, söz konusu asimetric alan içinde muhalefet medyası da kendi kamusunu seferber etmek için dramatik anlatılar, duygusal yönlendirmeler ve ideolojik karşıtlıklar üzerinden alternatif bir söylem alanı inşa etmektedir.

Bu yapısal asimetriyi daha bütüncül biçimde anlamlandırmak için, Levitsky ve Way'in (2010) melez rejim yaklaşımı devreye girmektedir. Türkiye'de, seçimli otoriteryen sistemin

kurumsal çerçevesi içinde, medya alanı, baskı ve sansürün yanı sıra kutuplaşmanın taşıyıcısı olan biçimsel söylem stratejileriyle de yeniden şekillenmektedir. Türkiye'nin mevcut siyasal rejimi, artan kurumsal erozyon, medya kontrolü ve yargı bağımlılığı gibi göstergelerle birlikte "rekabetçi otoriterlik" olarak tanımlanan bir yapıya evrilmiştir (Esen ve Gümüüşçü, 2016; 2023). Bu rejimlerde seçimler biçimsel olarak devam etse de siyasal yarış adil koşullarda gerçekleşmez; medya, yargı ve bürokratik kurumlar iktidarın lehine hizalanarak muhalefet üzerinde sistematik baskı kurulmasına olanak sağlar. Türkiye'de bu dönüşüm, özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidarı döneminde medya sisteminin merkezileşmesi ve siyasal denetim altına alınması yoluyla kurumsallaşmıştır (Yeşil, 2018).

Çarkoğlu, Baruh ve Yıldırım (2014) ile Yıldırım, Baruh ve Çarhoğlu'nun (2021) ampirik bulguları, seçim dönemlerinde medyada partizan paralelliklerin ve kutuplaştırıcı dilin belirginleştiğini; muhalefet ve iktidar medyası arasında içerik farklılıklarının artarken söylemsel stratejilerin biçimsel olarak benzeştiğini göstermektedir. Bu yapısal zemin üzerinde, medya iktidarın propaganda aracına dönüşmekle kalmamış, aynı zamanda kutuplaşmayı karşılıklı biçimde üreten bir platform işlevi de üstlenmiştir. Laebens ve Öztürk'ün (2021) çalışması, bu dönüşümün salt yapısal dinamiklerle açıklanamayacağını, toplumsal psikoloji ve partizan kimlikler üzerinden de kurulduğunu; seçmen davranışlarının partizan aidiyetler etrafında şekillendiğini ve medya tüketiminin bu kimlikleri pekiştirdiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, Türkiye'deki medya düzeni, baskıcı bir aygıt olmanın ötesinde rekabetçi otoriterliğin sürdürülebilirliğini sağlayan karşılıklı ve simetrik söylem stratejilerinin üretildiği bir zemin olarak değerlendirilebilir (Somer, 2018). Bu ortamda, iktidar ve muhalefet medyasının farklı politik konumlarına rağmen, ortak bir dilsel repertuar üzerinden toplumsal ayrışmaları derinleştirdikleri gözlemlenmektedir. Dolayısıyla medya, tek yönlü bir tahakküm aracından ziyade iki kutup tarafından karşılıklı biçimde üretilen ve kutuplaşmayı söylemsel düzeyde yeniden üreten bir etkileşim alanı hâline gelmektedir.

Ancak bu yapısal çerçeve, medya söylemlerinin iktidar blokunda tek taraflı biçimde üretildiğini varsayan indirgemeci yorumlarla sınırlı kalmamalıdır. Muhalefet medyası da sınırlı imkânlarla kendi kamusunu seferber etmekte; ideolojik karşıtlıklar, dramatik anlatılar ve duygusal yönlendirme biçimleriyle kendi anlatı evrenini kurmaktadır. Dolayısıyla medya kutuplaşmasının yalnızca içerik düzeyinde değil, söylem düzeyinde de ele alınması gerekmektedir. van Dijk'ın (1998; 2006) geliştirdiği Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemi, bu çerçevede kuramsal bir temel sunmaktadır. Söz konusu yaklaşım, söylemi toplumsal yapıların yeniden üretildiği bir alan olarak ele almakta; dilsel tercihler, aktör inşaları ve meşrulaştırma stratejileri üzerinden iktidar ilişkilerinin nasıl kurulduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, yapısal asimetrinin varlığını göz ardı etmeden hem farklılıkları hem

de biçimsel benzerlikleri birlikte görmeye olanak tanıyan “simetrik söylem stratejileri” kavramını kullanmaktadır.

Medya içeriklerinin hangi yönleri öne çıkardığı ve hangi anlamlandırma kalıpları üzerinden sunulduğu, haberlerin salt bilgi iletiminden ibaret olmadığını; ideolojik bir çerçeveleme sürecinin parçası olduğunu göstermektedir. Çerçeveleme kuramı, medyanın olaylara dair gerçekliği nasıl yapılandırdığını ve bu yapılandırma sürecinin toplumsal algı üzerindeki etkilerini anlamak için temel bir kuramsal araç sunmaktadır. Entman’a (1993) göre çerçeveleme, bir haber metninde bazı yönlerin özellikle seçilerek vurgulanması, bazı unsurların ise görünmez kılınması yoluyla izleyicinin olaylara dair anlam üretme sürecini yönlendiren bir seçicilik mekanizmasıdır. Bu seçicilik dikkat çekici unsurların öne çıkarılmasının ötesinde olaylara atfedilen nedenlerin, sorumlulukların ve önerilen çözümlerin de belirli bir bakış açısı doğrultusunda kurgulanmasını içerir.

Gitlin (1980), medyanın çerçeveleme yoluyla kamusal algıyı belirli bir hegemonik yapıya uyarladığını ve olayları yansıtmanın ötesinde toplumsal anlamlar ürettiğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda çerçeveler, haberin içeriğini şekillendirmenin yanı sıra okuyucunun ve izleyicinin olaya dair duygusal ve bilişsel tepkilerini de yönlendirir. Iyengar (1991), çerçevelemenin bireylerin sorumluluk atfetme biçimlerini etkilediğini göstermektedir. Örneğin, bir ekonomik kriz ‘yapısal’ ya da ‘bireysel’ nedenlerle çerçeveselendiğinde kamunun çözüm beklentileri buna göre farklılaşmaktadır.

Özellikle kriz anlarında, protestolarda ya da yargı kararlarında medyada kullanılan çerçeveler hem bilgi düzenlemesi hem de kolektif duyguların mobilizasyonu işlevini üstlenmektedir. Gamson ve Modigliani (1989), bu tür durumlarda medya çerçevelerinin birer “anlam paketi” sunduğunu ve kamuoyunun olaylara dair tutumlarını bu paketler üzerinden oluşturduğunu ileri sürmüştür. Güvenlik tehdidi, kaos, milli birlik, ihanet, direniş ya da mağduriyet gibi çerçeveler, özellikle siyasal gerilimin yüksek olduğu dönemlerde medyada sıkça başvurulan anlatı kalıplarıdır. Türkiye örneğinde, protestolar ve yargı kararları gibi konular, iktidar ve muhalefet yanlısı medya organları tarafından birbirinden oldukça farklı bakış açılarıyla sunulmakta; ancak biçimsel düzeyde benzeşen duygusal çerçeveler üzerinden kamuoyunu mobilize eden stratejiler kullanılmaktadır (Yıldırım, vd., 2021; Esen ve Gümüşçü, 2023). Bu durum, yani iktidar ve muhalefet medyasının farklı çerçeveler sunarken dahi benzer duygusal ve söylemsel stratejilere başvurması, bu çalışmada analitik bir perspektif olarak önerilen ve makalenin temel argümanını oluşturan “simetrik söylem stratejileri” örüntüsüne işaret etmektedir.

Bu simetrik stratejilerin gücü, yalnızca bilişsel şemalar sunmasından değil, asıl olarak kolektif duyguları harekete geçirme kapasitesinden kaynaklanır. Medyanın bu duygusal

yönlendirme rolünü ve dijital alandaki yansımalarını analiz etmek için ise Papacharissi'nin (2015) geliştirdiği "duygusal kamusal alan" (affective public sphere) kavramı kritik bir araç sunar. Bu kavramsallaştırma, dijital medyada kamusal tartışmaların giderek daha fazla duygular etrafında biçimlendiğini ortaya koyar. Rasyonel diyalogun yerini duygusal yankılar aldıkça, medya içerikleri de izleyicide öfke, korku, umut ya da tehdit gibi güçlü duyguları tetikleyecek şekilde kurgulanmakta; bu sayede sadece bir bilgilendirme değil, aynı zamanda duygusal bir hizalanma yaratmaktadır. Özellikle kutuplaşmış siyasal ortamlarda, haberlerin taşıdığı duygusal ton, izleyicinin kimliksel aidiyetlerini pekiştirme ve karşıt kimliklere yönelik mesafeyi artırma işlevi görmektedir (Wahl-Jorgensen, 2019; Waisbord, 2020). Bu bağlamda medya hem temsilleri hem de duyguları inşa eden bir iktidar alanı hâline gelmektedir.

Güncel araştırmalar, dijital haber içeriklerinin salt ideolojik kodlarla sınırlı kalmayıp duygusal çerçevelerle de inşa edildiğini ve bu çerçevelerin siyasal mobilizasyon üzerinde belirleyici rol oynadığını ortaya koymaktadır. Özellikle sosyal medya platformlarında kullanılan görseller, başlıklar ve anlatı biçimleri, izleyicinin belli duygulara yönelmesini sağlamakta; bu yönlendirme, kullanıcıların haberlerle etkileşimini ve siyasal tutumlarını biçimlendirmektedir (Ng ve Tan, 2021; Kruikemeier vd., 2022). Bu yönüyle duygular, medyada salt bir ifade biçimi olmanın ötesinde siyasal eylem kapasitesi taşımaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada, medya içeriklerinin çerçevelemenin yanı sıra duygusal kodlarla nasıl yapılandığını analiz etmek, toplumsal kutuplaşmanın medya aracılığıyla nasıl pekiştirildiğini anlamak açısından önemlidir.

Bu kuramsal yaklaşımlar birlikte değerlendirildiğinde, medya kutuplaşmasının yapısal eşitsizliklere indirgenemeyeceği; söylemsel stratejiler ve duygusal yönelimler üzerinden de sürekli yeniden üretildiği ortaya çıkmaktadır. Türkiye örneğinde, siyasal pozisyonları farklı olsa da hem iktidar hem muhalefet medyasının benzeşen dilsel tercihler ve çerçevelemeler geliştirdiği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, medya içerikleri ideolojik ve duygusal düzeylerde olduğu kadar, yayımlandıkları dijital platformların biçimsel ve teknik mantıkları doğrultusunda da yeniden biçimlenmektedir. van Dijck ve Poell'in (2013, s.3) geliştirdiği platform mantığı kavramı, her platformun kendine özgü söylem üretim biçimleri dayattığını vurgulamaktadır. YouTube gibi görsel-ışitsel mecralarda drammatizasyon ve kişiselleştirme öne çıkarken; Twitter daha kısa, tepkisel ve anlık söylemler üretmeye olanak tanır. Yazılı basın ise daha açıklayıcı ve yorumlayıcı ağırlıklı bir anlatım diliyle çalışır. Benzer biçimde, Gezi sürecinde ortaya çıkan video aktivizmi deneyimleri, görsel pratiklerin protesto anını belgelemenin yanı sıra kolektif bir hafıza üretimine ve karşı-hegemonik bir söylem oluşturulmasına da katkıda bulunduğunu göstermiştir (Doğanay ve Kara, 2025). Bu yaklaşım, çalışmamızda YouTube kapak görsellerinin ideolojik ve duygusal çerçeveler üretme

biçimlerini tartışan boyutla da kesişmektedir. Ancak burada odak, alternatif hafıza üretiminden ziyade, ana akım medya kutuplarının simetrik söylem stratejileri aracılığıyla parçalanmış bir gerçeklik inşa etme biçimlerini açıklamaktır. Bu nedenle analizde, medya söylemlerinin yalnızca ne söylediği değil, platform dinamiklerine uygun olarak nasıl biçimlendiği de dikkate alınmıştır. Medya söylemlerinin karşılıklı etkileşim içinde nasıl biçimlendiğini incelemek, kutuplaşmanın karmaşık doğasını daha iyi anlamak açısından önemlidir. Çalışma, bu kuramsal çerçeveyi temel alarak Gezi Davası kararına ilişkin medya temsillerini söylemsel düzeyde analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Bu noktada vurgulamak gerekir ki, çalışmada kullanılan “simetrik söylem stratejileri” kavramı, iktidar ve muhalefet medyası arasındaki içerik ve ideolojik farklılıkları eşitlemeyi amaçlamaz. Muhalefet medyası, sınırlı imkânlarla rağmen hukukun üstünlüğü, adalet ve demokratik değerler gibi karşı-hegemonik unsurları görünür kılmaya çalışmaktadır. Ancak biçimsel ve duygusal düzeyde benzeşen stratejiler, her iki kutbun da kendi kamusunu mobilize etme biçimlerinde ortak bir mantığın işlediğini göstermektedir. Dolayısıyla bu çalışma, farklılıkları yok saymadan, benzerlikleri analitik düzeyde görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Yöntemi ve Tasarımı

Bu çalışma, Gezi Davası kararının medyada nasıl temsil edildiğini incelemek amacıyla van Dijk’ın (1998, 2006) geliştirdiği Eleştirel Söylem Çözümlemesi yaklaşımını temel almış; Entman’ın (1993) çerçeveleme modeli ve Papacharissi’nin (2015) duygusal kamusal alan kavramı ile desteklenmiştir. Ayrıca, Levitsky ve Way’in (2010) Melez Rejim Kuramı, analiz edilen söylemlerin içinde yer aldığı yapısal zemini kavramsallaştırmak için çerçeveleyici bir kuramsal araç olarak kullanılmıştır. Eleştirel Söylem Çözümlemesi, söylemi dilsel bir yapı olmanın yanı sıra toplumsal iktidar ilişkilerinin ve ideolojilerin yeniden üretildiği bir alan olarak kavramsallaştırır. Bu yaklaşım, medya metinlerindeki sözcük seçimi, aktör inşası, çerçeveleme ve meşrulaştırma stratejilerinin hem metinsel hem de bağlamsal düzeyde çok katmanlı biçimde çözümlenmesine imkân verir.

Araştırmanın veri seti, kararın açıklandığı 25 Nisan 2022’yi takip eden bir haftalık (25 Nisan – 1 Mayıs 2022) süreçte yayımlanan içeriklerden oluşmaktadır. Örnekleme, amaçlı örnekleme stratejisiyle (Patton, 2002) Türkiye’deki iki karşıt medya kümesini temsil edecek şekilde yapılandırılmıştır: iktidar yanlısı medyadan Sabah gazetesi ve A Haber; muhalefet yanlısı medyadan ise Sözcü gazetesi ve Halk TV.

Veri toplama sürecinde, yazılı basını temsilen Sabah ve Sözcü’nün ilgili haftada Gezi kararına odaklanan köşe yazıları seçilmiştir. Dijital medya için ise A Haber ve Halk TV’nin

YouTube kanallarında dava kararıyla ilgili yayımlanan toplam 55 video taranmıştır. Bu havuz içerisinde, söylemsel yoğunluk ve temsil gücü gibi ölçütler dikkate alınarak ve yoğunluk örnekleme (intensity sampling) stratejisiyle (Miles, Huberman ve Saldaña, 2014) her iki kanaldan beşer video olmak üzere toplam 10 video analiz için seçilmiştir. Bu nihai örneklem; karşılaştırmalı analize olanak tanıyacak şekilde her iki kanaldan da yorum programları, haber-yorum kesitleri ve siyasi liderlerin açıklamalarını içeren benzer türdeki içeriklerden oluşturulmuştur. Ayrıca, videoların başlıkları, kapak görselleri ve etkileşim oranları da platform mantığını analiz etmek üzere incelenmiştir. Bu yapı, çalışmanın temel kavramı olan “simetrik söylem stratejileri”nin ampirik düzeyde sınanmasına zemin hazırlamaktadır.

Veriler, tematik olarak üç temel kategori altında kodlanmıştır: (1) Söylemsel Stratejiler (aktör tanımlama, meşrulaştırma, biz/onlar ayrımı), (2) Çerçeveleme Biçimleri (Entman (1993) temelinde güvenlik, mağduriyet, ihanet vb.) ve (3) Duygusal Yönelimler (Papacharissi (2015) temelinde öfke, korku, umut vb.). Bu sayede benzeşen ve ayrışan tematik örüntüler ortaya konmuştur.

Bulgular

Lider Söylemlerinde Karşıt Gerçekliklerin İnşası

Gezi Davası kararı, iktidar ve muhalefet liderlerinin söylemlerinde, hukuki bir sonuç olmaktan çıkıp karşıt siyasi kimlikleri pekiştirmek için kullanılan bir “söylem fırsatına” dönüşmüştür. Analiz, aynı olgunun bir taraf için “adaletin zaferi” diğer taraf içinse “adaletin katli” olarak eş zamanlı ve birbirini tamamen dışlayan iki farklı gerçeklik çerçevesinde nasıl inşa edildiğini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu süreçte taban tabana zıt gerçeklikler, birbirine yanıt veren ancak biçimsel düzeyde benzeşen simetrik söylem stratejileriyle kurulmuştur.

Söylemsel çatışmanın temelinde, Gezi olaylarının tanımına yüklenen köklü karşıtılık yer almaktadır. İktidar söylemi, problemi dışsallaştırıp bir komplo anlatısına bağlarken, Cumhurbaşkanı Erdoğan olayı kişiselleştirir: “Bu adam Türkiye’nin Soros’u idi. Ve bu adam Gezi olaylarının perde arkası koordinatörüdür.” Bu anlatıda Gezi, masum bir çevre eylemi değil, “yalan” üzerine kurulu ve ülkenin bekasını hedef alan organize bir saldırdır. Bu komplo anlatısının tam karşısında ise muhalefet söylemi, sorunu içselleştirerek bir rejim krizine işaret eder. Meral Akşener, simetrik bir zıtlıkla asıl problemin sistemin kendisi olduğunu belirtir: “Bugün meselemiz Osman Kavala değildir... bugün meselemiz... milletin vatanını ve devletini bu ucube zihniyetten kurtarma meselesidir” (Halk TV, 2022a). Bu çerçevede Gezi, hukuku yok eden baskıcı “İstibdat” rejimine karşı- hegemonik bir direniş anlatısı olarak yeniden tanımlanır.

Olayların bu şekilde karşıt çerçevelenmesi, kaçınılmaz olarak aktörlerin ahlaki olarak konumlandırıldığı bir sonraki aşamaya zemin hazırlamaktadır. Her iki taraf da kendi kahramanlarını ve hainlerini yaratarak keskin bir “biz” ve “onlar” ayrımı inşa eder. Erdoğan, eylemcileri “müptezel” ve “vandallar” gibi ifadelerle ahlaken mahkûm ederken, kararı veren Türk yargısını “millet adına karar veren bağımsız ve tarafsız mahkemelerimiz” (A Haber, 2022a) diyerek milli bir zaferin kahramanı olarak yüceltir. Simetrik bir karşıtlıkla Akşener, kararı bir “Saray Tiyatrosu” metaforuyla gayrimeşrulaştırır ve Gezi gençliğini tarihteki “Mustafa Kemaller” gibi meşru kahramanlar olarak sunar.

Bu noktada, ana muhalefet lideri söyleminin analizinde metodolojik bir parantez açmak gerekmektedir. Dönemin CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu olmasına rağmen, Halk TV’nin YouTube kanalındaki Gezi kararına ilişkin içerikler incelendiğinde, Kılıçdaroğlu’nun açıklamalarının izlenme ve etkileşim oranlarının alt sıralarda kaldığı görülmektedir. Bu durum, platform mantığının geleneksel siyasi hiyerarşiler üzerindeki etkisini göstermesi açısından kritiktir. YouTube gibi platformların algoritmaları ve kullanıcı alışkanlıkları, olayın sıcaklığıyla, daha sert, performatif ve duygusal yoğunluğu yüksek içerikleri öne çıkarma eğilimindedir. Özgür Özel’in adliye önünden yaptığı konuşması, bu dinamiklere daha uygun olduğu için muhalefet medyasında daha geniş bir dijital yankı bulmuştur. Dolayısıyla, muhalefet söyleminin dijital alandaki asıl toplumsal etkisini ve en keskin halini analiz etmek, hiyerarşik liderden ziyade, platformda en fazla görünürlük ve etkileşim kazanan sese, yani Özgür Özel’in söylemine odaklanmayı gerektirmektedir. Bu durum, sadece içeriklerin ideolojik yönelimleri değil, aynı zamanda dijital platformların görünürlük ve etkileşim mantıkları tarafından da şekillendiğini göstermektedir.

Nitekim ahlaki karşıtlığı en radikal noktaya taşıyan ve muhalif çerçevenin sınırlarını genişleten müdahale Özgür Özel’den gelir. Özel, Akşener’in tarihsel referansla “İstibdat” olarak kodladığı iktidarı, “adaletin kanını emen bir vampir” olarak tanımlar (Halk TV, 2022b). Özgür Özel’in “vampir” metaforu, iktidarı yalnızca gayri-meşru kılmakla kalmaz aynı zamanda onu insanlık dışı bir tehdit olarak konumlandırarak hegemonik söylemi radikal biçimde tersine çeviren bir karşı-hegemonik çerçeve üretir.

İnşa edilen bu ahlaki evrenler, liderlerin sundukları çözümleri de doğal olarak şekillendirir. İktidar söyleminde çözüm, yargının verdiği mahkûmiyet kararıyla zaten gelmiştir; bu karar, Erdoğan’ın ifadesiyle, “benzer niyetleri taşıyanlara da hukuk ve adalet dersi” veren caydırıcı bir adımdır (A Haber, 2022a). Buna karşılık Akşener, çözümü “Kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet!” sloganıyla özetlediği tarihsel bir direniş çağrısında bulur (Halk TV, 2022a). Özgür Özel ise bu soyut direniş çağrısını, “herkesin de hesabını teker teker soracağız” (Halk

TV, 2022b) ifadesiyle somut bir siyasi vaade, seçim sonrası bir adli rövanş sürecine dönüştürerek daha ileri bir noktaya taşır.

Son olarak, bu söylemsel stratejilerin tamamı, kitleleri mobilize etmeyi amaçlayan ve özenle kurgulanmış duygusal rejimler tarafından desteklenmektedir. Erdoğan'ın dili, "müptezel" gibi ifadelerle tiksinti, "Biz guguk devleti değiliz" gibi meydan okumalarla milli gurur ve yargıya teşekkürle bir zafer hissi yaratmayı hedefler. Karşı kutupta Akşener'in söylemi, Gezi'yi "Mustafa Kemal" ile özdeşleştirerek ilham ve gurur, iktidarı "İstibdat" ile kodlayarak haklı bir öfke ve isyan duygusu inşa eder. Özel'in "vampir" metaforu ise bu siyasi öfkeyi, daha derin, fiziksel bir dehşet ve tiksintiye dönüştürürken, "hesap soracağız" vaadi bu olumsuz duyguları somut bir adalet umuduna kanalize eder. Üç liderin konuşması, sadece farklı görüşleri değil; ortak bir diyalog zeminini büyük ölçüde zorlaştıran, kendi içlerine kapalı ve birbirleriyle savaş halindeki üç ayrı ahlaki ve siyasi evrenin varlığına işaret etmektedir.

Köşe Yazılarında Simetrik Söylemlerin Yeniden Üretimi

Liderler düzeyinde kurulan karşıt gerçeklik çerçeveleri, iktidar ve muhalefet yanlısı köşe yazarları tarafından devralınarak ideolojik olarak yeniden üretilir. Sabah ve Sözcü gazetelerindeki yazılar, liderlerin belirlediği ana temaları daha somut ve keskin argümanlarla detaylandırarak, kendi okur kitlelerini kendi ahlaki ve siyasi evrenlerine hapseden simetrik bir kutuplaşma dinamiği sergiler. Bu süreçte, iktidar medyası çoğunlukla kriminalizasyon ve komplocu anlatılar üzerinden, muhalif medya ise hukuksuzluk ve adaletsizlik vurgusuyla karşı-hegemonik bir söylem geliştirerek konumlanır.

Her iki medya grubu da problemi, liderlerin çerçevesine sadık kalarak, birbirini dışlayan şekillerde tanımlar. Sabah yazarlarına göre problem, bir mahkeme kararı değil, bizatihi Gezi olaylarının kendisidir. Melih Altınok, "Hiç kıvırmayın, Gezi bal gibi, seçilmiş hükümeti devirmeye yönelik bir kalkışmanın, yani bir darbenin zeminini hazırlama eylemiydi" (Altınok, 2022) diyerek olayı bir ihanet ve komplo olarak çerçeveler. Mahmut Övür ise olayı terörle ilişkilendirerek bu anlatıyı güçlendirir: "Gezi'de sahne alan vandalların, yağmacıların ve onlara eklenen PKK ve DHKP-C gibi terör örgütlerinin ne yaptığını unutmadık" (Övür, 2022a). Bu anlatının tam karşısında Sözcü yazarları, problemi bir "adalet katli" ve "despotluk" olarak tanımlar. Rahmi Turan (2022), "Bu bir hukuk faciasıdır!" diyerek kararın kendisini bir sorun olarak belirlerken; Necati Doğru, kararın nedenini iktidarın siyasi intikam arzusuna bağlar: "Ortada kanıt yok. Partili hakim var. O, ceza yağdırdı." (Doğru, 2022a). Bu ifadeler, iktidarın meşruiyetini sorgulayan ve yargı bağımsızlığını talep eden açıkça karşı-hegemonik bir çerçeve üretmektedir.

Bu karşıt problem tanımları, rollerin simetrik olarak dağıtıldığı keskin ahlaki evrenler yaratır. Sabah gazetesinde yargı kararı ahlaken meşru, sanıklar ise “vandal”, “yağmacı” ve “piyon” olarak gayrimeşrulaştırılır. Mahmut Övür (2022b), “Hükümeti yıkma girişiminin bir bedeli olmasın mı?” sorusuyla devleti ve demokrasiyi kurban konumuna yerleştirir ve verilen cezaların ahlaki bir zorunluluk olduğunu savunur. Bu anlatıda “biz” kimliği, devlete sahip çıkan vatansever çoğunluktur; Mahmut Övür’ün (2022b) “Gezi utancı” ifadesi ise “onlar” olarak kodlanan grubu milli kimliğin dışına iter. Simetrik bir karşıtlıkla Sözcü yazarları için sanıklar masum, iktidar ise “despot” ve “hukuk katili”dir. Kurban, adaletin kendisidir. Bu kampta “biz” kimliğini inşa eden en güçlü söylemsel eylem, Necati Doğru’nun (2022c) “Hepimiz Mücella’yız! Hepimiz Osman’ız!” başlığıdır. Bu slogan, “Gezi utancı” söyleminin tam karşısına, haksızlığa karşı kolektif bir sahiplenme ve ahlaki bir duruş koyar.

Son olarak, her iki anlatı da kendi okur kitesini mobilize etmek için karşıt çözümler sunar ve buna uygun duygusal rejimler inşa eder. Sabah için çözüm, kararın kendisidir; bu, “ihanetin bedelinin ödetilmesiyle” okurda bir zafer ve rahatlama hissi yaratır. Olayların sürekli bir “darbe girişi” olarak hatırlatılması, faillelere yönelik öfke ve hıncı canlı tutar. Sözcü yazarları ise açık bir çözüm sunmaktan çok, Necati Doğru’nun (2022b) “Kahrolsun despotlar!” başlığı gibi ifadelerle siyasi bir direniş çağrısı yapar. “Hukuk faciası”, “gözyaşları” gibi ifadelerle okurda öfke, isyan ve derin bir hüznün duygusu yaratılırken, “Hepimiz Mücella’yız!” sloganı bu duyguları pasif bir üzüntüden aktif bir dayanışma eylemine dönüştürmeyi hedefler.

Sabah ve Sözcü yazarlarının söylemleri, van Dijk’in işaret ettiği “ideolojik kare” modelinin bir yansımasıdır: kendi “biz” kimliğini pozitif bir ışıkta sunarken, karşıt “onlar” kimliğini sistematik olarak olumsuzlar. Bu strateji, rollerin simetrik bir şekilde tersine çevrilmesiyle işler: Sözcü için adalet ve vicdanın kurbanı olan “bizler” ve despot “onlar” varken; Sabah için milli iradenin kurbanı olan “bizler” ve hain “onlar” vardır. Bu durum, kutuplaştırıcı medya ortamının, ortak bir gerçeklik zeminini ve diyalog imkânını büyük ölçüde zorlaştırdığını göstermektedir.

Televizyon Tartışmalarında Karşıtlığın Keskinleşmesi ve Performansı

Siyasi liderler ve köşe yazarları düzeyinde kurulan “simetrik söylem, karşıt temsiller” yapısı, televizyon kanallarındaki yorumcu tartışmalarında daha da keskinleşmiş, somutlaşmış ve performatif bir biçimde yeniden üretilir. Bu süreçte, taraflar içeriksel olarak zıt, ancak biçimsel açıdan benzeşen stratejilerle kendi evrenlerini canlı bir şekilde sahneye koyar.

Bu söylemsel savaşın en temel cephesi, davanın meşruiyetini belirleyen delil kavramı üzerinde kurulur. A Haber’de Hikmet Genç (A Haber, 2022b) için delil, hukuki bir metin değil,

bizzat olayın kendisi ve yarattığı sonuçlardır; Dolmabahçe ofisine yönelik “işgal girişimi” veya yakılan otobüsler gibi “vandallık” eylemleri, gözle görülen bir “kalkışma” olarak delilin kendisidir. Bu hukuki çatışma, dış aktörlerin rolünün yorumlanmasıyla daha da derinleşir. Genç’e göre (A Haber, 2022b) Batı’dan gelen her eleştiri, davanın haklılığının ve Osman Kavala’nın uluslararası bir “aparât” olduğunun kanıtıdır. “İtin kuyruğuna basarsın ses ağzından çıkar” metaforuyla Kavala’yı ve onu savunan Batılı ülkeleri aynı komplonun parçaları olarak kodlar; böylece dış tepki, suçun varlığının en büyük ispatına dönüşür. Bu anlatının tam karşısına Halk TV’de İsmail Saymaz (Halk TV, 2022c), anlatısını delilin hukukten mutlak yokluğu üzerine inşa eder. Saymaz için bu dava, Fethullahçı savcılarının ürettiği “yasak deliller” üzerine kuruludur ve “zehirli ağacın meyvesi de zehirli kabul edilir” ilkesi gereği bütünüyle gayrimeşrudur. Hatta daha da ileri giderek, “Bu nedenle bu davada uydurulmuş delil de yok, delil yok... Sahte bile değil,” diyerek davanın temelini keyfi bir yoruma dayandığını iddia eder. Saymaz (2022c) için dış tepki ise bir komplo kanıtı değil, verilen kararın Türkiye’yi “medenî dünyadan” ne kadar uzaklaştırdığının uluslararası tescilidir. Saymaz’ın söylemi, sadece iktidarın iddialarını çürütmek değil, aynı zamanda hukukun evrensel ilkelerine dayanarak davayı gayrimeşru ilan etmek üzerine kuruludur. Bu çerçevede, iktidarın komplocu anlatısına karşı, adalet normlarını öne çıkaran karşı-hegemonik bir söylem üretmektedir.

Çatışmanın ikinci katmanı, olayın tarihsel kökeni ve misyonuna ilişkin iki karşıt anlatının savaşıyla şekillenir. Halk TV’de Kadri Gürsel (2022d), Gezi’yi dış kaynaklı bir komplo değil, iktidarın 2011’den itibaren artan “otoriter totaliter ruhunun” biriktirdiği toplumsal öfkenin yarattığı, lidersiz ve organik bir patlama olarak tanımlar. Bu çerçevede Gezi, gelecekteki bir demokrasinin kurucu anı, “Millet İttifakı ruhu”nun kökenidir. Simetrik bir tarihselleştirme stratejisiyle A Haber’de Hüseyin Yayman (2022c), Gezi’yi Türkiye’ye yönelik çok daha uzun soluklu bir “kuşatma planının” parçası olarak kodlar. Gezi, tekil bir olay değil, “Başta üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, Kanal İstanbul gibi projelerin kaldırılması...” gibi Türkiye’nin mega projelerini hedef alan küresel bir operasyondur. Bu karşıt köken anlatısı, Osman Kavala’nın temsilinde daha net bir görünürlük kazanır. Kadri Gürsel (Halk TV, 2022d) için Gezi’nin lidersiz doğası onu yargılanamaz kılar; dolayısıyla Kavala, iktidarın yel değirmenlerine saldıran bir Don Kişot gibi, anlayamadığı bir “ruha” zorla beden giydirmeye çabasının trajik ve “imkânsız bir sanıdır.” Bu yorum, Gezi’yi kriminalize eden anlatının karşısına, demokratikleşme ve yurttaşlık temelli bir kurucu hafıza inşa ederek, hegemonik söylemin sınırlarını zorlayan bir karşı-hegemonik strateji yerleştirir. Hüseyin Yayman (A Haber, 2022c) için ise Kavala, bu imkansızlığın değil, komplonun somut kanıtıdır; Selahattin Demirtaş’a “Seni Başkan yaptırmayacağız” telkinini veren, dış bağlantıları kuran “ajanın” ta kendisidir.

Böylece Gürsel'in soyut ve yargılanamaz "ruhu", Yayman'ın söyleminde somut, yargılanabilir bir "ajana" dönüşür.

Karşıtlıkların en keskinleştiği ve duygusal yoğunluğun en arttığı nokta ise Gezi'nin "terör" kavramıyla ilişkilendirilme biçimidir. A Haber'de Eray Güçlüer (2022d), Kavala'ya atfedilen "silahlı muhalefet" gibi ifadeleri, PKK'nın kullandığı "silahlı propaganda" gibi teknik bir jargonla sunarak, olayı masum bir protesto değil, "Suriye iç savaşının Türkiye'ye aktarma çabası" ve 15 Temmuz'un devamı niteliğinde bir "Beka meselesi" ile ilişkilendirerek çerçeveler. Bu doğrudan terör suçlamasının karşısında Halk TV'de (2022c) İsmail Saymaz, simetrik bir zıtlıkla, iddiayı çürütmek yerine, bu iddiayı ortaya atan mekanizmanın kendisini gayrimeşru kılmaya odaklanır. Saymaz, tartışmayı davanın içeriğinden çıkararak, kararı veren hâkimin siyasi geçmişi ve ailesinin FETÖ bağlantılarına dair iddialara taşır. Böylece stüdyoda yankılanan "Tam bir FETÖ taktiği" yorumuyla, iktidarın, mücadele ettiğini iddia ettiği yapının yöntemlerini kullandığı iması güçlendirilir. Halk TV'deki bu karşı-anlatı, terör suçlamasını simetrik bir dille tekrar etmek yerine, suçlayan aktörün kendisini gayrimeşru kılarak çerçeveyi tersine çevirir. Bu strateji, manipülatif olduğu düşünülen iddiaları boşa çıkararak karşıt bir meşruiyet zemini kurmayı amaçlamaktadır. Nihayetinde bir taraf Gezi'yi terörle özdeşleştirerek beka kaygısını körüklerken, diğer taraf bu suçlamaların ardındaki mekanizmayı gayrimeşru kılarak, sisteme yönelik güvensizlik ve eleştirileri yoğunlaştırır.

Youtube Kapak Görsellerinde Simetrik Görsel Ekosistemler

YouTube gibi dijital platformlar, algoritmik yapıları ve dikkat ekonomisi prensipleriyle siyasi söylemin sunumunu yeniden şekillendirmektedir. A Haber ve Halk TV'nin Gezi Davası kararı sonrası paylaştığı YouTube videolarının kapak görselleri, siyasi kutuplaşmanın bu yeni dijital vitrindeki tezahürleridir. Bu kapaklar, sadece birer özet değil, ideolojik kodların ve duygusal yönlendirme stratejilerinin yoğunlaştırıldığı, birbirine yanıt veren iki karşıt görsel ekosistem inşa eden ve biçimsel düzeyde benzeşen ancak içerik olarak farklı söylemsel müdahaleler olarak değerlendirilebilir.

Bu görsel savaşın ilk ve en temel cephesi, problemin tanımlanma biçiminde ortaya çıkar. A Haber (2022e), "Kavala Anayasal Bir Suç İşledi" gibi net ve keskin başlıklarla davayı anında anlaşılır bir ahlaki yargıya indirger ve kararı meşrulaştırır. Simetrik bir karşıtlıkla Halk TV (2022a), "Türk Gençliği İçin Milli Şuurun Ayağa Kalkmasıdır!" kapağıyla problemi bir suç eylemi değil, onurlu bir direniş ve vicdani bir isyan olarak yeniden tanımlar. Böylece bir kanalın "suç" olarak kodladığı şey, diğerinin "gurur" kaynağına dönüşerek izleyicileri en başından iki ayrı ahlaki evrene yönlendirir.

Bu başlangıç çerçevelerinin ardından her iki kanal da kendi anlatılarını derinleştiren ve karşı tarafın argümanlarını boşa düşüren katmanlar inşa eder. A Haber, “suç” çerçevesini, komplonun failini dış güçlere bağlayarak genişletir. “Osman Kavala’nın Bütün Bağlantıları Almanya Üzerinden” (A Haber, 2022f) gibi ifadelerle meseleyi bir iç hukuk sorunundan uluslararası bir egemenlik mücadelesine dönüştürür. Anlatının son halkasında ise karmaşık ilişki ağlarını gösteren şemalar gibi görselleştirmelerle “Sadece Bir Tane Osman Kavala Yok Türkiye’de” (A Haber, 2022g) tezi desteklenir. Bu strateji, soyut bir komplo iddiasını platforma özgü bir şekilde somut bir “kanıt” olarak sunarak izleyicide bir kuşatılmışlık hissi ve kolektif savunma ihtiyacı yaratır.

Halk TV ise bu tek merkezli komplo anlatısının karşısına, farklı muhalif sesleri bir araya getiren çok katmanlı bir ‘direniş vitrini’ çıkarır. Meral Akşener’in açıklamalarıyla kurulan ahlaki çerçevenin sağladığı zemin üzerinde, Özgür Özel’in iktidarı ‘kan emen bir vampir’ (Halk TV, 2022c) olarak niteleyen söylemi öne çıkarılarak anlatı daha da radikalleştirilir. Bu metafor, iktidarın komplocu anlatısına doğrudan simetrik bir cevap olarak değil, hukuksuzluğa karşı ahlaki öfkenin radikal bir dışavurumu olarak işlev görür. Dolayısıyla muhalif medyanın dili, iktidarın kriminalize edici ve hakikate aykırı suçlamalarıyla aynı düzlemde değil; karşı-hegemonik bir bağlamda şekillenmektedir. Bu radikal ton, iktidarı ülkenin yaşam enerjisini tüketen “insanlık dışı bir varlık” olarak konumlandırarak siyasi öfkeyi fiziksel tikslenme ve dehşete dönüştürür. Ancak bu sert anlatı, davayı takip eden avukatların ve sivil toplum temsilcilerinin görüşlerine yer veren kapaklarla dengelenir. Böylece mücadelenin yalnızca partizan bir öfkeden ibaret olmadığı; hukuki ve vicdani meşruiyete sahip daha geniş bir toplumsal koalisyon tarafından desteklendiği imajı güçlendirilir.

Kapak görselleri bütünlüklü olarak değerlendirildiğinde, A Haber, tek merkezli bir “komplo” anlatısını görsel kanıtlar sunan bir mikro-anlatılar ekosistemine dönüştürerek izleyicisini bir beka mücadelesi hissiyatı etrafında mobilize eder. Buna karşılık Halk TV, simetrik bir zıtlıkla, farklı muhalif sesleri (ahlaki, radikal, hukuki) bir araya getiren çok katmanlı bir “direniş” vitrini inşa ederek izleyicisini ahlaki üstünlük ve hesap sorma vaadi etrafında birleştirir. Bu iki görsel strateji, biçimsel olarak dikkat çekici metaforlar, dramatik imgeler ve duygusal yoğunluk üzerinden izleyiciyi mobilize etme açısından benzerlikler taşımaktadır. Ancak içerik düzeyinde A Haber kriminalizasyon ve komplo iddialarıyla, Halk TV ise hukuksuzluk ve adalet talebiyle karşı-hegemonik bir söylem üretmektedir. Bu görsel stratejilerin etkisi, platformun kendi metriklerinde de gözlemlenmektedir. İncelenen videolarda her iki kanalın da kendi hedef kitlelerinde yüksek izlenme ve beğeni oranlarına ulaşması, sunulan çerçevelerin izleyici tabanında güçlü bir duygusal onay ve yankı bulduğunu göstermektedir. Daha dikkat çekici olan ise, videoların yorum bölümlerinin bu iki simetrik

anlatının pasif biçimde tüketilmediğini; aksine izleyiciler tarafından aktif olarak yeniden üretildiği minyatür kamusal alanlara dönüşmesidir. A Haber videolarının altında devlete ve yargıya destek, sanıklara ve muhalefete öfke dolu yorumlar kümelenirken; Halk TV videolarının altında karara isyan eden, adalet talep eden ve iktidara yönelik tepkilerini dile getiren yorumlar yoğunlaşmaktadır. Bu iki görsel strateji, sadece farklı görüşleri yansıtmamanın ötesinde, ortak bir diyalog alanını imkânsızlaştıran, birbirlerinin meşruiyetini temelden reddeden iki ayrı duygusal ve ahlaki evren yaratarak YouTube'un dikkat ekonomisini kutuplaşmayı derinleştiren bir katalizöre dönüştürür.

İncelenen kapak görselleri, siyasi kutupların ideolojik kodlarını yansıtmalarının yanı sıra YouTube'un dikkat ekonomisi ve algoritma mantığıyla da tam bir uyum içindedir. Duygusal olarak yüklü bu “vitrinler”, platformun etkileşimi ödüllendiren yapısı içinde, kutuplaşmış içeriğin görünürlüğünü ve yayılımını artırmak üzere tasarlanmıştır. Dolayısıyla incelenen kapak görselleri, siyasi kutupların ideolojik kodlarını yansıtmakla birlikte, YouTube'un dikkat ekonomisi mantığı çerçevesinde duygusal yoğunluğu yüksek içerikleri ödüllendirerek görünürlüğü artırmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Simetrik Söylemler, Parçalanmış Gerçeklikler

Bu çalışma, Gezi Davası kararının medya yansımalarını, Türkiye'nin rekabetçi otoriter siyasi bağlamı içinde, Entman'ın çerçeveleme ve Papacharissi'nin duygusal kamusal alan kuramları ışığında eleştirel söylem analiziyle incelemektedir. Çalışmanın temel bulgusu, medya ortamındaki yapısal asimetrinin, söylem düzeyinde biçimsel ve duygusal stratejilerle gözlenen benzerliklerle tanımlandığıdır. Her iki blok da kendi karşıt anlatısını kurarken, drammatizasyon ve duygusal mobilizasyon gibi ortak biçimsel araçlara başvurmaktadır. Ancak muhalif medya, bu araçları hukuksuzluk, adalet talebi ve demokratik değerler etrafında işlerken; iktidar medyası bunları kriminalizasyon, terörle ilişkilendirme ve dış güçler söylemleri üzerinden kurgulamaktadır. Bu durum, çalışmada “simetrik söylem stratejileri” olarak kavramsallaştırılan ve kutuplaşmanın döngüsel doğasını açıklayan temel mekanizmayı oluşturmaktadır.

Analizler, siyasi liderlerin, köşe yazarlarının ve televizyon yorumcularının söylemlerinde belirginleşen bu simetrinin üç temel düzeyde işlediğini göstermiştir: karşıt temsillerin inşası, ortak söylemsel cephanelik ve duygusal kutuplaşma. Gezi Davası, iktidar medyası tarafından “dış güçlerin maşası hainlerin kalkışması”, “milli iradeye darbe girişimi” ve “terör eylemi” olarak kodlanırken; muhalif medya tarafından “hukuksuz bir siyasi intikam davası”, “masumiyetin ve sivil direnişin yargılanması” ve “demokrasiye darbe” olarak çerçevelenerek karşıt temsiller inşa edilmiştir. Bu dikotomi, olayların ve aktörlerin olgusal bir zeminde değil,

tamamen “biz” ve “onlar” ayrımına dayalı ahlaki ve ideolojik bir düzlemde tanımlandığı iki kapalı anlatı evreni yaratabilmektedir. Karşıt pozisyonlarına rağmen her iki medya bloğu da çoğunlukla benzer bir söylemsel cephaneliğe başvurmaktadır. Her iki tarafın söyleminde de van Dijk’in “ideolojik kare” olarak adlandırdığı modelin geçerli olduğu gözlemlenmiştir. Şeytanlaştırma, insanlıktan çıkarma (örneğin “vampir” metaforu), komplo teorileri, tarihsel düşmanlıklara referans verme ve duygusal manipülasyon (korku, öfke, mağduriyet, vatanseverlik) gibi araçlar, farklı amaçlara ve içeriklere hizmet etse de her iki kutupta da başvurulan biçimsel stratejiler arasında yer almaktadır. Tespit edilen bu yoğun duygusal çerçeveler, yalnızca metinsel bir özellik olarak kalmamakta; YouTube’un ‘beğeni’ ve ‘yorum’ metrikleriyle dolaşıma girerek anlık olarak benzer duyguları paylaşan ‘duygusal kamusal alanlar’ yaratan birer motor işlevi görmektedir. Bu durum, kutuplaşmanın salt fikrinsel değil, aynı zamanda ‘hissedilen’ bir gerçeklik olarak yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır. Böylece siyasal mücadele, rasyonel bir tartışma zemininden çok, ahlaki ve varoluşsal bir savaş olarak anlam kazanmaktadır. Çalışma ayrıca, kutuplaşmanın bilişsel boyutun ötesine geçerek derin bir ‘duygusal kabilecilik’ yarattığını göstermektedir. Bunun yanında, YouTube gibi dijital platformların görsel ve algoritmik mantığının bu duygusal ayrışmayı pekiştirdiği de göz önünde bulundurulmalıdır. Tıklama tuzağı niteliğindeki başlıklar ve kışkırtıcı ifadeler, izleyicinin kendi yankı odasında kalmasına neden olmakta ve karşıt görüşlerle empatik ya da rasyonel bağ kurma ihtimalini zayıflatmaktadır.

Makalenin temel teorik katkısı, Türkiye’deki kutuplaşma dinamiklerini açıklamak için “simetrik söylem stratejileri” kavramını önermesidir. Bu kavram, yapısal güç asimetrisine rağmen, karşıt siyasi kampların birbirlerinin varlığını ve meşruiyetini inkâr ederken benimsedikleri söylemsel taktiklerin benzerliğine işaret etmektedir. Asimetrik bir güç yapısı içinde işleyen bu “simetrik söylem” mekanizması, rekabetçi otoriter rejimlerin medyatik görünümünün tipik bir örneğidir. Muhalefetin sesinin tamamen kesilmediği ancak iktidarın söylemsel oyun kurallarına hapsoldüğü bir ortam, bu rejimlerin en belirgin özelliklerinden biridir. Simetrik söylem, makro-politik bağlam ile mikro-söylem analizini birleştirerek, kutuplaşmanın yalnızca yukarıdan aşağıya dayatılan bir olgu olmadığını, aynı zamanda karşıt tarafların birbirini hem beslediği hem de varlık nedenini birbirinin karşıtlığında bulduğu ilişki ve döngüsel bir süreç olduğunu ortaya koyarak mevcut literatüre, kutuplaşmanın nasıl bu kadar dirençli ve kendi kendini yeniden üreten bir hale geldiğini açıklayan yeni ve kritik bir analitik araç sunmaktadır.

Çalışmanın metodolojik tasarımı, odaklanmış bir analiz sunarken, gelecekteki araştırmalar için de belirli yollar açabilir. Çalışmanın tek bir vaka ile çerçevelenmesi, “simetrik söylem” modelinin farklı kriz anlarındaki geçerliliğini sınıma sorusunu gündeme getirirken;

analizin iki ana kutba odaklanması, bağımsız medyanın bu kutuplaşma dinamiğindeki rolünü veya bu tuzağı kırma potansiyelini keşfetme ihtiyacını doğurur. Son olarak, bir üretim analizi olması, bu çalışmanın en verimli devamı olarak, bu güçlü söylemlerin yurttaşlar üzerindeki somut etkilerini ölçecek alımlama çalışmalarını işaret etmektedir. Buna ek olarak, ileride yapılacak çalışmalarda iki kutbu temsil eden medya içeriklerinin retorik analizi ile simetrik söylem analizinin birlikte ele alınması, içerik ve argümantasyon düzeyindeki farklılıklarla biçimsel ve duygusal stratejilerdeki benzerliklerin nasıl kesiştiğini daha kapsamlı biçimde ortaya koyabilir. Böyle bir yaklaşım, muhalif medyanın karşı-hegemonik söylemlerini görünür kılarken, aynı zamanda kutuplaşmayı pekiştiren ortak iletişim kalıplarını da derinlemesine analiz etme imkânı sunacaktır. Bu dört alan, kutuplaşmanın anlaşılması için bütüncül bir araştırma programının temelini oluşturmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma, gerçeğin kendisinin bir mücadele alanına dönüştüğü bu simetrik söylem sarmalının, Türkiye’de ortak kamusal alanı ve demokratik müzakere zeminini aşındırdığını göstermektedir. Bununla birlikte bu çalışma, muhalefet medyasının ürettiği karşı-hegemonik söylemleri ve normatif farklılıkları yok saymamakta; tersine, bu içeriklerin dahi kutuplaşmanın biçimsel ve duygusal mantıkları içinde işlediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla “simetrik söylem stratejileri”, taraflar arasında ideolojik bir eşitlemeden ziyade, kutuplaşmanın biçimsel ve duygusal benzerlikler üzerinden nasıl yeniden üretildiğini görünür kılan analitik bir kavram olarak önerilmektedir. Bu bağlamda, çalışmada muhalefet medyasının farklılığı göz ardı edilmemekte; aksine bu farklılıklar, biçimsel benzerliklerle birlikte ele alınarak kutuplaşmanın ilişkisel doğasının daha iyi anlaşılmasına katkı sunmaktadır. Bu söylemsel döngü, toplumun farklı kesimleri arasında bir anlayış köprüsü kurulmasını zorlaştırarak mevcut sosyal ve siyasi mesafeleri derinleştirme potansiyeli taşımaktadır.

Kaynakça

- Altınöz, N. (2014). *Gezi Parkı eylemlerinin gazetelerde sunumu: Sözcü ve Sabah gazeteleri örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Altınok, M. (2022). "Hiç kıvırmayın, Gezi bal gibi darbeye zemin hazırlamak içindi", *Sabah*, 27 Nisan. Available at: <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/melihaltinok/2022/04/27/hic-kivirmayin-gezi-bal-gibi-darbeye-zemin-hazirlamak-icindi> (Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2025).
- A Haber (2022a) *Başkan Erdoğan'dan flaş Osman Kavala açıklaması: "Gezi'nin finansörüydü"* [Video], 27 April. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=pplP8sdQ1xQ> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- A Haber (2022b). *Kavala, Gezi'yi nasıl koordine etti? Hikmet Genç'ten dikkat çeken açıklamalar* [Video], 28 April. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=NIKc81wIVfY> Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- A Haber (2022c). *Küresel operasyon Gezi'nin görünmeyen yüzü neydi? Hüseyin Yayman'dan dikkat çeken açıklamalar* [Video], 26 April. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=69WYwPcJu18> Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- A Haber (2022d). *Osman Kavala'nın sır dolu bağlantıları... Nazif Karaman ve Abdurrahman Şimşek yorumladı* [Video], 1 May. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=cxqjxxFCCnI> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- A Haber (2022e). *Osman Kavala'ya ağırlaştırılmış müebbet cezası... Konuklardan dikkat çeken açıklamalar* [Video], 26 April. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=n8weVCJlr4> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- A Haber (2022f). *Terör örgütleri Gezi'de nasıl kullanıldı? Konuklardan dikkat çeken açıklamalar...* [Video], 27 April. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=u7YKnye2Kp8> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- A Haber (2022g). *Emin Pazarıcı'dan Gezi yorumu: "Türkiye'ye açılmış savaştır, bu savaşı savunanların utanmaları gerekir"* [Video], 26 April. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=kxA26swa5aA> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- A Haber (2022h). *Kavala, hangi lobilerden destek aldı? Ömer Aras'tan önemli açıklamalar* [Video], 28 April. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=q9lrkoMtYrY> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).

- Balibar, E. (1991). *Race, Nation, Class: Ambiguous Identities. Trans. of Etienne Balibar by Chris Turner/Verso.*
- Barlas, M. (2022). "Amerika"da istikrarsızlık", *Sabah*, 26 April. Available at: <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/barlas/2022/04/26/amerikada-istikrarsizlik> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- Çarkoğlu, A., Baruh, L., ve Yıldırım, K. (2014). Press-party parallelism and polarization of news media during an election campaign: The case of the 2011 Turkish elections. *The International Journal of Press/Politics*, 19(3), 295–317.
- Doganay, Ü., ve Kara, İ. (2025). Mediating Protest: Gezi Resistance and the Evolving Ecology of Video Activism in Turkey. *Journalism and Media*, 6(3), 95.
- Doğru, N. (2022a). "Hepimiz Mücella'yız! Hepimiz Osman'ız!", *Sözcü*, 29 April. Available at: <https://www.sozcu.com.tr/hepimiz-mucellayiz-hepimiz-osmaniz-wp7103456> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- Doğru, N. (2022b). "Kahrolsun despotlar!", *Sözcü*, 29 April. Available at: <https://www.sozcu.com.tr/kahrolsundespotlar-wp7104129> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- Doğru, N. (2022c). "Türkiye'nin Saros'u dedikleri Osman Kavala aslında kimdir?", *Sözcü*, 1 May. Available at: <https://www.sozcu.com.tr/turkiyenin-sorosu-dedikleri-osman-kavala-aslinda-kimdir-wp7107536> (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2025).
- Emre, D., Çoban, B., ve Şener, G. (2014). Orantısız Zeka: Gezi Direnişinde Mizah. In B. Çoban (Ed.), *Gezi Direnişi: İletişim, Mekân ve Direniş* (pp. 231–252). Ayrıntı.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- Esen, B., ve Gümüşçü, Ş. (2016). Rising competitive authoritarianism in Turkey. *Third World Quarterly*, 37(9), 1581–1606.
- Esen, B., ve Gümüşçü, Ş. (2023). How Erdoğan's populism won again. *Journal of Democracy*, 34(3), 21–32.
- Gamson, W. A., ve Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology*, 95(1), 1–37.
- Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching: Mass media in the making and unmaking of the new left.* University of California Press.

- Gül, O., Dee, J., ve Cünük, A. (2014). The city square as “symbolic space”: The Gezi Park protests. *Social Identities*, 20(6), 495–512.
- Halk TV. (2022a). Meral Akşener’den Gezi Davası Çıkışı | Türk gençliği için milli şuurun ayağa kalkmasıdır! [Video]. YouTube. Available at: https://www.youtube.com/watch?v=6abSPKP0I_o (Erişim Tarihi: 27 Nisan 2025)
- Halk TV. (2022b). Özgür Özel: Tarih önünde Recep Tayyip Erdoğan mahkum olacak, hesap verecek! And olsun! [Video]. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=qsBt9PWJtGU> (Erişim Tarihi: 27 Nisan 2025)
- Halk TV. (2022c). İktidarın Gezi yalanlarını İsmail Saymaz anlattı [Video]. YouTube. Available at: https://www.youtube.com/watch?v=dIzEoxOpJ_4 (Erişim Tarihi: 27 Nisan 2025)
- Halk TV. (2022d). İktidarın Gezi Davası’nda dününden bugüne yaptığı usulsüzlükleri İsmail Saymaz ve Kadri Gürsel anlattı [Video]. YouTube. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=-U0oOc33dPs> (Erişim Tarihi: 27 Nisan 2025).
- Iyengar, S. (1991). *Is anyone responsible? How television frames political issues*. University of Chicago Press.
- Jenzen, O., Erhart, I., Eslen-Ziya, H., Korkut, U., ve McGarry, A. (2020). The symbolical politics of protest: Visual narratives, emotive practices and digital affective spaces in Gezi Park protests. *Visual Communication*, 19(1), 121–144.
- Kaplan, H. (2022). Hükümeti yıkma girişiminin bedeli olmasın mı? *Sabah*. Available at: <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/hilalkaplan/2022/04/27/hukumeti-yikma-girisiminin-bedeli-olmasin-mi> (Accessed: 14 June 2025).
- Kruikemeier, S., van der Linden, A., ve van der Pligt, J. (2022). The emotional power of online news: How emotional language shapes news sharing. *Digital Journalism*, 10(3), 341–360.
- Laebens, M. G., ve Öztürk, A. E. (2021). Partisanship and autocratization: Polarization, power asymmetry, and partisan social identities in Turkey. *Comparative Political Studies*, 54(2), 245–279.
- Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative research design: An interactive approach* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Mautner, G. (2005). Time to get wired: Using web-based corpora in critical discourse analysis. *Discourse ve Society*, 16(6), 809–828. <https://doi.org/10.1177/0957926505056611>

- McCoy, J., Rahman, T., ve Somer, M. (2018). Polarization and the global crisis of democracy: Common patterns, dynamics, and pernicious consequences for democratic polities. *American Behavioral Scientist*, 62(1), 16–42.
- McCoy, J., ve Somer, M. (2018). Toward a theory of pernicious polarization and how it harms democracies: Comparative evidence and possible remedies. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 681(1), 234–271.
- Miles, M. B., Huberman, A. M., ve Saldaña, J. (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Ng, E., ve Tan, Y. J. (2021). Emotional frames in online political news: How they affect sharing intention. *Asian Journal of Communication*, 31(1), 74–89.
- Özkırımlı, U., ve Yabancı, B. (2015). *The making of a protest movement in Turkey: #Occupygezi*. Palgrave Macmillan.
- Övür, M. (2022a). Gezi utancı. *Sabah*. Available at: <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/ovur/2022/04/29/gezi-utanci> (Erişim: 14 Nisan 2025).
- Övür, M. (2022b). İki dava ve iki tavır. *Sabah*. Available at: <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/ovur/2022/05/01/iki-dava-ve-iki-tavir> (Erişim: 14 Nisan 2025).
- Papacharissi, Z. (2015). *Affective publics: Sentiment, technology, and politics*. Oxford University Press.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Richardson, J. E. (2007). *Analysing newspapers: An approach from critical discourse analysis*. London: Palgrave.
- Somer, M. (2018). Understanding Turkey's democratic breakdown: Old vs. new and indigenous vs. global authoritarianism. In B. G. Jones (Ed.), *Exit from Democracy* (pp. 13–36). Routledge.
- Taguieff, P. A. (2001). *The force of prejudice: On racism and its doubles* (Vol. 13). U of Minnesota Press.
- Turan, R. (2022) "Hukuka akıtılan göz yaşları!", *Sözcü*, 29 April. Available at: <https://www.sozcu.com.tr/hukuka-akitilan-goz-yaslari-wp7103655> (Erişim Tarihi: 14 Nisan, 2022).

- van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A multidisciplinary approach*. London: SAGE.
- van Dijk, T. A. (2006). Discourse and manipulation. *Discourse ve Society*, 17(3), 359–383.
- Van Dijck, J., & Poell, T. (2013). Understanding social media logic. *Media and communication*, 1(1), 2-14.
- Vona Kurt, G. (2015). *Gezi Parkı olaylarının gazetelerde sunumu: Hürriyet ve Yeni Şafak gazeteleri örneği* (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi.
- Wahl-Jorgensen, K. (2019). *Emotions, media and politics*. Polity Press.
- Waisbord, S. (2020). Mob censorship: Online harassment of US journalists in times of digital hate and populism. *Digital Journalism*, 8(8), 1030–1046.
- Wodak, R., ve Meyer, M. (2009). *Methods of critical discourse analysis* (2nd ed.). London: SAGE.
- Yeşil, B. (2018). Authoritarian turn or continuity? Governance of media through capture and discipline in the AKP era. *South European Society and Politics*, 23(2), 239–257.
- Yıldırım, K., Baruh, L., ve Çarkoğlu, A. (2021). Dynamics of campaign reporting and press-party parallelism: Rise of competitive authoritarianism and the media system in Turkey. *Political Communication*, 38(3), 326–349.